

TROFAST – Traumamedveten och Reflekterande Omsorg för FAMILJEHEM och SOCIALTJÄNST

Anders Schiöler, Suzanne Jackson och Viktor Wennlund

Ericastiftelsen

Högskoleutbildning

Psykoterapeutprogram (3 år) Grundutbildning i psykoterapi (2 år)

Div. kurser och uppdragsutbildningar (bl a MBT-C)

Stöd och behandling för barn

och unga (0 – 24 år)

Forskning och metodutveckling

Drygt 25 medarbetare

psykologer, psykiatrer, socionomer,

specialpedagoger, administratörer

Grundad 1934

www.ericastiftelsen.se

Familjehem och placerade barn – trauma, utsatthet och risk för placeringssammanbrott

- Omkring 5 % av alla i befolkningen har någon gång under uppväxten (0–20 år) varit placerade i vård utanför det egna hemmet. Under ett givet år är drygt 1 % av alla barn och unga placerade i heldygnsvård.
- Majoriteten (57 %) har haft mer än ett placeringstillfälle, en knapp fjärdedel (24 %) har haft två placeringstillfällen och en tredjedel (33 %) har haft tre eller fler placeringstillfällen.
- Placerade barn har en mer problemfylld utveckling och framtid gällande både psykisk och fysisk hälsa, skolgång och utbildning, tonårsgraviditeter, droganvändning och kriminalitet. Risk för självmord har visat sig vara fyra till fem gånger högre.

Minska risken för placeringssammanbrott

- Det är en stor utmaning för ett familjehem att möta ett placerat barns utsatthet. Empatitrötthet och känslor av hopplöshet ökar risken för att de avsäger sig sitt uppdrag.
- Barn i familjehem har större möjligheter att återhämta sig när vuxna i deras vardag kan bemöta barnet på ett traumamedvetet sätt (Bath, 2019).
- Instabilitet i placering kan liknas vid mentaliseringssvikt. Kan vi stötta familjehemmens återerövring av mentaliseringsförmåga, ökad epistemisk tillit och we-mode?

Familjehemssituationen – vilka är det vi försöker nå fram till?

- Familjehemsföräldrar som ”professionella föräldrar”?
- Familjehem som ”bildar familj”
- Socialtjänstens arbetsbörda
- ”Gisslansituationen” mellan familjehem och socialtjänst
- Familjehemsplacerade barns ensamhet

Från TMO-F...

TraumaMedveten Omsorg

Traumaperspektivet

TRAUMAFÖRSTÅELSE

Frågan är inte
"Vad är det
för fel på
dig!"

Utan
"Vad har du varit med
om?"

Bloom & Farregher, 2013

... till TROFAST

Trauma- och Mentaliseringsperspektiv – mentaliserande/reflekterande
hållning

Frågan är inte
**”Vad är det
för fel på
dig!”**

Utan

”Vad har du varit med om?”

**”Och vad är det du vill berätta
för mig? Om dig? Om oss?”**

**”Hur hade jag
uppfattat det
där?”**

”Nu är det något jag inte förstår?”

**”Vad var det nu som
hände?”**

”Vad händer med mig, vad känner jag?”

The parent/carer map – att vara medveten om sitt inre tillstånd

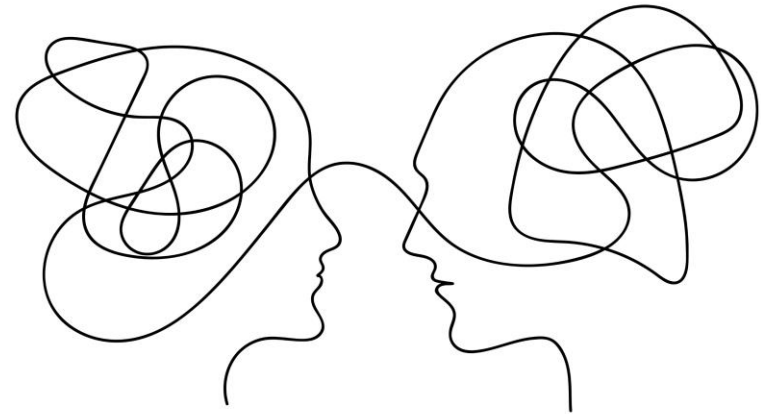
The parent/carer APP - att se sitt barn inifrån

- Attention (Uppmärksamhet)
 - Intresse, nyfikenhet, not-knowing
- Perspektivtagande
 - Var uppmärksam på känslotermometern!
 - Att undersöka och visa intresse för intentionen ≠ att acceptera eller strunta i beteendet
 - Ett familjehemsplacerat barns perspektiv är ofta påverkat av traumatiska erfarenheter
- Providing empathy (Empati)
 - Om du visar intresse för ditt barns "mind", så blir barnet intresserat av ditt (och andras)

Mentalisering i vuxengruppen forts.

- Fördjupad psykoedukation kring mentalisering och anknytning
- Mentaliserande hållning hos gruppledare
- Mentaliserande och traumamedvetet förhållningssätt i systemet runt barnet genom socialtjänstens medverkan (inkl skolors deltagande i uppföljande konsultationer)
- Socialtjänstens, och vuxengruppens, roll som stöd till familjehemmen, inspirerat av *AMBIT (team around the worker/helper)*

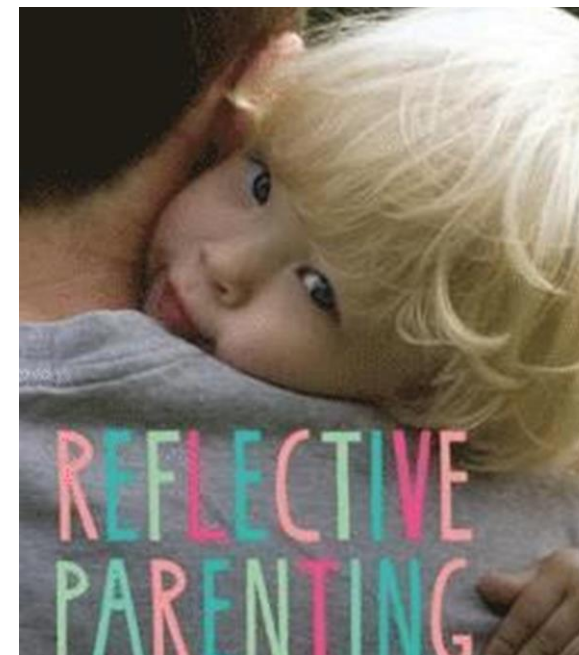

TROFAST – ”vuxengruppen”

- 8 träffar varav det första förlängt
- Familjehemssekreterare deltar vid fyra tillfällen – Traumakunskap, Traumamedveten omsorg och Samverkan kring barn

Innehåll:

- Traumakunskap
- Traumamedveten omsorg – Trygghet, relationer och coping
- Reflective caring
 - ”Parent/Carer Map”, ”Parent/Carer App
- Egenomsorg som familjehemsförälder
- Samverkan kring barn och att vara barnets företrädare

TROFAST - Barngruppen

- Träffa barn i liknande situation för att få dela erfarenheter och svåra upplevelser
- Ge barnen ett utrymme till gemenskap och lek
- Möjligheten att få lyckas
- Få stöd i affekt- och beteendereglering, här och nu
- Erfara ett traumasensitivt förhållningssätt

Att ~~leka~~ krocka med
verkligheten

Fallgropar - vad blev svårt, vad fungerande mindre bra i barngruppen?

- Kravnivå
- Instabil verklighet
- Stora behov men liten insats
- Egen frustration

Vad fungerade bra i barngruppen?

- Att låta det svåra få finnas och göra det talbart
- Samlas kring gemensamma erfarenheter trots olikheter
- Att vara flera vuxna i rummet
- Utvärderingarna vittnar om barn som har lättare att tala om känslor

Vad säger barnen om insatsen?

"När jag sa: Får jag säga en grej? Då lyssnade dom andra barnen och ni"

"Det bra var kompisarna och vänskap"

"Dom var dom första barnen jag träffade som bodde i familjehem, tror jag"

Att leka med verkligheten eller krocka med verkligheten!?

- Siffror bakom statistiken händer i verkligheten och påverkar TROFAST-insatsen
- Höga ambitioner och höga förväntningar – små resurser och stora behov
- Svårt att kombinera ett passande gruppupplägg för barngruppen med vuxengruppens
- Familjehem är en mycket heterogen grupp. Det kan vara svårt att möta så olika behov med en gruppinsats
- Att rekrytera till både barn- och vuxen (familjehem + socialtjänst)-grupp, tar tid. Hur når vi familjehemmen bäst?

Fortsatt arbete och utveckling

- För tillfället arbetar vi med en mer individanpassad insats och avvaktar med gruppformatet.
- Vi tror att ett mer individanpassat upplägg, utifrån det specifika familjehemmets behov och situation möjliggör att vi når fram bättre, både vad gäller familjehemmet och socialtjänsten. Och kanske når vi fler?
- Men missar möjligheten till delande och gemenskap i barngruppen.

Tid för frågor

Ericastiftelsen

Behandling, utbildning och forskning

anders.schioler@ericastiftelsen.se

suzanne.jackson@ericastiftelsen.se

viktor.wennlund@ericastiftelsen.se